

Čís. 8197.

§ 38 c. ř. s. jest na místě nejen když ten, kdo chce na ústní jednání vstoupiti, jest sice zmocněn, ale nemůže zmocnění vykázati, nýbrž i když jest jen jednatelem bez příkazu. »Volné uvážení soudu« neznamená libovůli, nýbrž má své meze v předpisu zákona tak, že, jsou-li zákonné předpoklady splněny, soud jest povinen zákonného předpisu použití.

(Rozh. ze dne 4. července 1928, R II 230/28.)

Procesní soud první stolice uznal rozsudkem pro zmeškání podle žaloby. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvnímu soudu, by, vyčkaje pravomoci, ji znovu projednal a rozhodl. Důvody: Uplatňovaný důvod odvolací ve smyslu § 477 čís. 4 c. ř. s. jest opodstatněn. K prvnímu roku dostavil se za žalovanou stranu Dr. Adolf B. a hlásil, že se jménem žalované strany zúčastní ústního jednání, procesní plné moci nemá, chce ji však předložiti ve lhůtě, již soud stanoví. Procesní soud první stolice tento návrh zamítl a vynesl rozsudek pro zmeškání roku žalovanou stranou. S tímto právním názorem první stolice nelze souhlasiti. Podle § 38 c. ř. s. má procesní soud první stolice připustiti jednatele bez příkazu za nepřítomnou stranu, jde-li o nutné procesní úkony a jednatel bez příkazu prokáže zmocnění k vedení sporu do určité lhůty. To však předpokládá, že procesní soud může počítati s pravděpodobností, že toto zmocnění ke sporu včas předloží. Procesní soud jest povinen takovému návrhu vyhověti. Veškeré tyto náležitosti § 38 c. ř. s. jsou tu splněny. K roku hlásil se za žalovanou stranu advokát bez plné moci, prohlásil, že v určité lhůtě předloží plnou moc procesní. To stačí. Šlo o to, vyloučiti následky zmeškání roku pro nepřítomnou žalovanou stranu. Je tedy uplatňovaný důvod odvolací § 477 čís. 4 c. ř. s. opodstatněn (srovnej i Glaser-Unger: nová řada 6368).

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Beze všeho významu pro věc jest, že odvolací soud mluví ve svém odůvodnění o »prvním roku«, kdežto ve skutečnosti šlo o první ústní jednání před okresním soudem. Rovněž bez důležitosti pro rozhodnutí jest zjištění prvního soudu, že advokát (který chtěl za nedostavivší se žalovanou stranu do ústního jednání vstoupiti a žádal, aby mu byla určena lhůta k předložení plné moci) nebyl žalovanou stranou zplnomocněn a neobdržel od ní příkaz, by ji v tomto sporu zastupoval. K provedení jednotlivých nutných procesních úkonů mohou býti podle § 38 c. ř. s. připuštěny nejen osoby, které, jsouce zmocněny, nemohou jen hned plnou moc vykázati, nýbrž i osoby, které se vůbec nemohou odvolávat na zmocnění a které jsou tedy pouhými jednately bez příkazu (srv. také odpovědi ministerstva spravedlnosti k § 38 c. ř. s. a rozh. čís. 1379 úř. sb. dřívějšího nejvyššího soudu ve Vídni). Posléze nelze

ani souhlasiti s názorem stěžovatelky, že slova § 38 c. ř. s. »může podle uvážení soudu« nutno vykládati tak, že odvolací soud vůbec nemá práva přezkoumávati toto volné uvážení prvního soudu. Proti tomuto výkladu mluví již poslední odstavec § 38 c. ř. s., který nevylučuje proti takovému usnesení opravný prostředek naprosto, nýbrž jen samostatný opravný prostředek, takže jest možno stěžovati si t. zv. odloženým rekurssem podle § 515 c. ř. s. a pak ovšem musí míti opravný soud právo přezkoumávati také usnesení vydaná podle § 38 prvý odstavec c. ř. s., ať již bylo pro nepřítomnou stranu příznivé nebo nepříznivé. Jinak by odložený rekurs neměl významu. Účelem § 38 c. ř. s. jest, odvrátiti hrozící právní újmu od stran nepřítomných tím způsobem, že soud má možnost připustiti k provedení jednotlivých nutných procesních úkonů i osoby, které sice chtějí za stranu zakročiti, ale nemohou se vykázati plnou mocí (srv. motivy k § 38 c. ř. s. str. 202). Jsou-li splněny všechny zákonné předpoklady zatímního zastoupení, soud zákonného předpisu použití musí a není dáno do jeho libovůle, chce-li tak učiniti čili nic. »Volné uvážení« soudu není totožné »s libovůlí«, nýbrž má své meze právě v předpisu zákona a soud má jen v těchto mezích rozhodovati, protože by jinak jednal proti vůli zákona. Byl tedy odvolací soud oprávněn zkoumati, zda první soud nevybočil z mezí, které mu vytýčil úmysl a účel zákona podle jednotlivostí skutkového děje. V tomto případě odvolací soud právem uznal, že tu byly všechny zákonné předpoklady § 38 prvý odstavec c. ř. s., neboť nedostavivší se žalované straně hrozily právní újmy zmeškání roku (§§ 144, 145, 396 c. ř. s.), šlo tedy o nutkavý procesní úkon a jako jednatel bez příkazu zakročil advokát, tedy osoba, která jest z povolání procesním zmocněncem a která si byla tudíž dobře vědoma následků svého jednání, kdyby plné moci dodatečně nevykázala (§ 38 druhý odstavec poslední věta c. ř. s.), takže soud neměl důvodu pochybovati o tom, že zhojení nedostatku jest nejen možné, nýbrž i pravděpodobné. Na tom nic nemění další zjištění prvního soudu, že týž advokát již před tím psal žalované straně, že ji nebude v tomto sporu zastupovati, ale že neobdržel odpověď. Důvod toho mohl býti také jiný, než snad konkludentní projev vůle, že si žalovaná strana nepřeje zatímního zakročení advokátova a že již napřed vylučuje zhojení nastalé vady. Ježto tedy první soud proti předpisu § 38 c. ř. s. nepřipustil zatímní zastoupení žalované strany a odňal jí takto nezákonným postupem možnost projednávati před soudem, právem odvolací soud rozsudek prvního soudu podle § 477 čís. 4 a § 478 druhý odstavec c. ř. s. zrušil.

Čís. 8198.

Důkaz zkouškou krve nelze již předem odmítnouti proto, že nemohou býti ani matka ani dítě nuceny, by si daly odebrati krev, nýbrž teprve, když bylo svolení odepřeno. Provedení protidůkazu zkouškou krve nelze odepřiti, třeba byla prokázána soulož v kritické době.

(Rozh. ze dne 7. července 1928, Rv I 751/28.)